

۵۳ نومرو ۲۵ رجب ۱۳۱۹

(پنجشنبه)

۲۵ تشرین اول ۱۳۱۷ ایکنجی جلد

موراد اره و تحریریه سی ایچون
محمود بك مطبعه سنه مراجعت
اولحق لازمدر .

منافع ملك و دواته خادم و ادبیات ،
فنون ، معارف و صنایع دن باحث
هفته ای غزته در .

مركز توزیعی استانبول
كتبخانه سیدر .

مجموعه ادبیات

۱۳۱۸

غروش
۲۰ برسنه لك آبونه بدلی { در سعادت
۱۲ آلتی آیلق * * * } ایچون
۲۶ برسنه لك { طشره ایچون
۱۰ آلتی آیلق

* ۲ نومرو برسنه لك ، نصی
آلتی آیلق اعتبار اولنور .

درج ایدلیان آثار احاده اولغاز .

نسخه سی ۲۰ باره در * پنجشنبه کوناری نشر اولنور عثمانلی غزته سیدر * نسخه سی ۲۰ باره در

علم هیت

مختصر تاریخ هیت

ماهد

بونل دن باشقه زهره سیاره سنك قمر ككنه
مشابه اوله رق بر طاقم صفحات عرض واره
ابتدییكى بیان واثبات ایده رك « قوبرنیق » ك
فكرینى تصویب ایتشدر . قمر سطحك عارضه دن
عارى دوز بر كرده دن عبارت اولدیقى ردایله آنك
سطحك ده طبق سطح ارض كی عارضه لی بولدیقى
وسیار آنك تسقوب ایله كورنیشارنك غایت كشیف
یعنی غیر شفاف بر حالده بولدیقلىنى حالبوكه كواكب
نابسته لك بالعكس حد ذاتده ضیادار بر نقطه مضیه
اولدیقلىنى كشیف واثبات ایله مشدر . مشتریک
بیكلىنى ده ظاهره جیقار مشدر .

« غالیله » ، « قوبرنیق » نظریه سنك حامی
یكانه سی اولدیقندن بواغورده خیلی فدا كارلقدرده
بولنمشدر . والحاصل فن هیئت ایتش اولدیقى
خدمات بر كزیده سی نتیجه سی اوله رق نامی كمال
حرمتله یاد اولنان مشاهیر صره سنه كچمشدر .
« غالیله » ۱۶۴۲ سنه سنده ، هیئت و میخانیک
حقنده بر جوق اختراعات و كشیفانده بولنه رق بو
ایكى بیوك فك توسیع و تكمیلنه موفق اوله رق ،
وفات ایتشدر .

« غالیله » نك « بطلامیوس و قوبرنیق نظریه لرینك
یكدیكریله مقایسه سی » نام اثر مهمی ۱۶۳۲ سنه سنده
طبع اولنمشدر .

« هوبلی » ، « هوغن » و « قاسینی » ۱۷ نخبی
عصر میلادی ابتدای ایله اواسطنده « فلامستد »
عصر مذكورك نهایتارینه طوغری ظهور ایدن

چپك نه در ؟ .. اوده بر عشق متبسم درك
شیم روح پیمنده بر قادیلق وار ...

چپك مال ابدن تركب ایتش ایسه ،
قادیق خیال ازلدن تمثیل ایتشدر ؟
بو ؛ ماء و مهیه مطابق بر رنشا بدر ؟
او ، روح ورفته عائد ، بوقبله عائد ایسه ...

قادیق ، سما ؛ اوده بر نخبه تسلیدر ،
قادیق چپك ، اوده بر خنده نهانیدر ؛
بواکی روح نفیسك مالی سودادر !

بوجازیرا ، بواکی زهره ، بویه همدل آیدن ؛
سزایمدر كه دیمك عشقه سن چپك سن ،
سزایمدر كه دیمك هر شیقه قادیلقدر ؟ ..

— ۵ ، نشرین اول ۳۱۶ —

اصم هاشم

— اَلْخَانْ مستننا —

صانكه بر كواكه نك خیاندن
مقرنم كبوتر خیلان ،
دوكولور اهتزاز بالندن
ألك أنیری شلاله اَلْخَانْ ؛

اوله بر نخبه ترانه خواب
تاب و صهریله بوسه نرمین ..

بودرین كهكشان اَلْخَانْ ،
بودرین آسمان آلوانه ،
ایسته م اولماسون حدود غرام ،

او ایدر روحه شعر لر الهام
هر شكسته ترانه قی تاب
لب-سودایه بر نیاز حجاب ..
۱۵ المزل كوملجه

خ . سامی

ایده رک اعلاى نام ایتش بر ذاتدر .

۱۶۹۲ سنه سنده تولد ایدن دوقور « برادلی »

نام ذات هیئتک اصلاح و ترقیسی حقنده ایتش اولدینی خدمات سائردهن باشقه ایکی بیوک کشفی ایله ده ابقای نام ایله مشدر که بوناردن بریسی « ابراسون » دینیل انحنای ضیالک کشفی دیگرى محور ارشک میلنک اثباتیدر .

« قله رو » ، « ده لامیر » ، « اولر » ، « سیمسون » ،

« لایلاس » — نیوتون طرفندن تحریرینه باشلانیلان کتابک ایاکنله موفق اولان ذاتدر — ، « لاگران » و « لالاند » نام هیئتشناسلر فن هیئتک اصلاح و ترقیسنه صوک درجه لره قدر چالیشان ذوات معروفدر . علی الخصوص « لایلاس » ایله « لاگران » سیارلک حرکاتنده مشهود اولان بر طاقم عدم انتظامی « جاذبه عمومی » نظریه سنه تطبیقاً اصلاح ایتش وینه بونظر ایله اولجه بیان اولتان قاریشیق خصوصاتک جملهسی تصحیح اولمشدر . اشبو ذواتک رصدات مشترک لری سایه سنده فن هیئت یک جوق ترقیه مظهر اولمش و بر جوق ده تصحیحاته دوچار اولمشدر .

بکن اون طقوزنجی عصرده هیئتک اصل اولدینی مرتبه ترقی حقیقه حیرتس عقول جهاندر . بو عصرده هیئتک ترقی و تعالیسنه سعی و غیرت اولندینی کی برطاقم یکی یکی علاوه لره تصحیح نه ده همت اولمشدر . عصر مذکورک ابتداسنده مرئخ ایله مشتری پیتسده موجود « سیارات صغیره » دن آنجق ۴ عددی معلوم اولدینی حالده واسطه طوغری ۱۲۰ دانهسی کشف اولمشدر . بوندن باشقه « لهوری » و « آدم » طرفلرندن سیارات موجوده یه « نپتون » نامنده

هیئتشناسلردندر . بونلر ، هیئتک ترقیسنه درجه نه یاده سعی و غیرت ایدن مشاهدردن معدوددرلر . « فلامستد » ، بر « فهرس کواکب » دخی ترتیب ایتشدر . اون طقوزنجی عصرک ابتداسنده ظهور ایدن « هسوک » نام هیئتشناس « جاذبه عمومی » نظریهسی حقنده اعطای معلومات ایله مشدر . « بیکار » ، « قاسینی » و سائر هیئتشناسلر مختلف عرض دائر لری اوزرنده بر درجه لک قوسلک طوائی مساحه ایله شکل ارضی طوغری اوله رق استحصاله چالیشمشدر .

فن هیئتک مؤسسی عد اولتان « سیر ایساق نیوتون » ۱۶۴۲ سنه سنده انکلترده تولد ایتش و ۱۶۸۶ سنه سنده ، الی الابد نامی باقی اولان ، کتاب مهمی [۱] طبع ونشر ایتدیر مشدر . « نیوتون » بو کتابنده جاذبه عمومی قوانینی اصلاح و اکمال ایتش وقانون مذکورى اجرام سماویه نلک حرکاتنه تطبیق ایله مشدر .

هیئت اوزرینه طبع ونشر ایتدیرمش اولدینی آثاردن ماعدا علم ضیا و علوم ریاضیه حقنده ده آثار مهمه نشر یله نامی اعلا ایله مشدر . « نیوتون » ۱۷۲۷ سنه سنده وفات ایتشدر .

دوقور « ادمون ههلی » نامنده مشهور بر انکلیز هیئتشناسی ده اواردر که ۱۶۵۶ سنه سنده تولد و ۱۷۴۲ سنه سنده وفات ایتشدر . « ههلی » ، شمسک اختلافی مناظرینی تعیین ایده رک زهره نلک قرص شمس اوزرندن مرورنی بیلدیر مشدر . ایوم کندی نامیه یاد اولتان کوکب دؤذنبک ماده اساسیه سی تعیین ایله هیئته بیوک بیوک خدمتار

Philosophie Naturalis principia [۱]
Mathematica عنوانی .

هيئت منتسبنی اوزمانه قدر يك محدود برصورتده اولان معلوماتلری صولك درجه ده توسيع ايتشاردر .

بو عصرده لورد « روس » ك اعمالكرده سی اولان جسيم تلسقوب ده ميدانه اچيقتش و بونك واسطه سيله او زمانه قدر كيمسه نك خاطرينه كله بن و كلك احتمالی دخی اولمابان بر جوق خوارقه دسترس اولمشدر . بو تلسقوب ايله اجرا قلنسان تحريات سایه سنده يکيدن بر « فهرس کواکب » ترتيب ايدلش و رصدات ده بر قاعده اساسيه ربط اولمشدر . تلسقوب ايله بابيلان بر جوق رصدات يکديکرييله برلشديريوب يك مهم معلومات السده ايدلش و کاشفاتك اك بعيد اقسامنه قدر كشف يافته بولنامشدر . بوناردن باشقه كشفیات هيئتیه نك تسهيل مقصديله بر طريق جديد كشاد ايديلوب هيئت ك ترقيسي تحت امنيت آلمشدر .

اون طقوننجي عصرده وقوعه كن اختراعات و كشفیاتك اك مهملری بوجه آتی ايكي شی ايله خلاصه ايديله بيلور، كه بونلر اعصار سابقه ده وقوعه كن اختراعات و كشفیات يك كرده برافه جق درجه ده در . بوناردن :

برنجیسی : ارضك شمسه اولان مسافه حقیقیسك تعینی .

اینگیجیسی : « تحلیل طیفی » نك اصول كشی در، كه بو مهم اختراع سایه سنده شمس سیارات و کواکب سائر نك مواد متريکيسنك اوزرنده اسكان ايتمكه اولديقمز کره ارضك مواد متريکيسندن هیچ بوجهله فرقی بولمقدقلری ميدان بداهته ایصال ايدلشدر .

۱ تفرین اول ۲۱۷

صولك

اسماعيل فائز

ديكر بسياره دها علاوه اولمشدر . « نبتون » ك كشی غایت مهم و بونكه برابر اولدقجه غریبدر . « نبتون » ك كشی شرفی « لهوری » به عائد در . چونكه بری فرانسز ديكری انكلیز اولان بوايكي راصدن فرانسلی « لهوری » كشیاتی « آدم » دن ده اول ميدانه قويديقدن بويه بر شرف عظیمی « لهوری » به توجیهده هیچ بر كيمسه تردد اغیز صانيرم . بو توجیه مسئله سندن طولانی ايكي قوم آرمسنده پروستولر بيله وقوع بولشدر . هر نه ايسه بزه اوراسی لازم دكل . بالكنز « نبتون » ك كشی ایچون بو ايكي راصدك بر آنده حسابات و رصدهانه باشلادقلری و « لهوری » نك ده اول كشیاتی موقع انتشاره قويديقنی سوبله يرك بحثه نهايت ويريرز .

اون طقوننجي عصرده ظهور ایدن « هندر سون » ، « بهسل » ، « ستارو » و امثالی هيئتله سارك اقدامات متواليله لرئ نتیجه سی اوله رق مليونلرجه ميل اوزاقده بولنان و هر بری بر مستقل شمس اولان کواکب ثابته دن بر جوقلرينك اختلاف منظرلری تعينه موفقیت اليرمشدر، كه بوسايده کواکب ثابته نك اوضمه نه قدر اوزاق مسافه لرده بولمقدقلری آكلاشيالمش و بر جوق كشفیات مهمه نك اساسی تشكيل ايله مشدر .

کره ارضك حوالی جنوبيه سنده کی کره سمانك احوالی بالذات مشاهده اتمك و بونك حقدده تدقیقات لازمه ده بولمق اوزره « سيرجون هرشل » نامنده کی مشهور هيئتشناس آفریقای جنوبی به عزيمت و بوراده اوزون مدت اختيار اقامت ايله مشدر . « هرشل » مملكتسه عودنده جنوب حواليسنك کره سمایی حقدده بر جوق مهم حقایق ميدانه چيقارمشدر كه بوسايده فن